

SVOBODNA SLOVENIJA

VICTOR MARTINEZ 50
Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 260254

“ESLOVENIA LIBRE” GLASILO SLOVENCEV V JUŽNI AMERIKI

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Año (Leto) VI.

Buenos Aires, 15. maya (mayo) 1948

No. (Štev.) 10.

El Camino de la Libertad

En 1848 una ola de movimientos revolucionarios embrazó a Europa Central; las ideas de la revolución francesa de 1789 influyeron a las naciones en toda Europa, un gran movimiento para la libertad e independencia indujo a muchos pueblos de Europa Central a pedir las libertades constitucionales e independencia económica y política. Las numerosas naciones de Europa Central querían ser libres de gobiernos y regímenes extranjeros.

Desde el fin del siglo decimo la nación eslovena vivió en unión con otras naciones y bajo los gobernantes extranjeros. En el siglo 12º todo el territorio esloveno, fué incluido en la monarquía de los Habsburgos y desde este tiempo las provincias Carinthia, Styria y el Litoral hicieron parte de un estado austriaco, donde la mayoría fue alemán y todo el gobierno se halló siempre fuerte en los brazos de los gobernantes y la administración alemana. En Carniola solamente los Eslovenos sucedieron a mantener algunas libertades nacionales.

La nación eslovena de dos millones de habitantes saludó a los acontecimientos del año 1848 creyendo el momento oportuno para iniciar su lucha por la libertad nacional. Pero antes de todo fué menester exigir y ampliar la reunión de todos los territorios eslovenos en una entidad política y administrativa. Los Eslovenos entendieron los acontecimientos del año 1848 en tal sentido que es de transcendental importancia exigir que todas las provincias eslovenas fuesen organizadas en una “Eslovenia Unida”. Un memorandum en tal sentido fué presentado, al emperador austriaco Francisco José y toda la nación eslovena apoyó este memorandum con grandes manifestaciones y demostraciones. Así todos los Eslovenos festejan en este año el centenario del primer acto político esloveno, y la presentación del programa para la “Eslovenia Unida”.

Pero el camino hacia este ideal fué largo y pleno de luchas y sufrimientos. La lucha en la monarquía de Austria duró 70 años y no tuvo éxito; en el año 1918 la monarquía austriaca desapareció, pero los tratados de paz en el año 1919 no concedieron a los Eslovenos para crear una Eslovenia de todos los Eslovenos en el estado de los Servios, Croatas y Eslovenos—más tarde denominado Yugoslavia. Grandes minorías eslovenas fueron dejadas bajo los regímenes de Italia, Austria y Hungría.

Al producirse la segunda guerra mundial en 1939 los Eslovenos creyeron el momento muy cercano de un éxito más importante en su historia. Desde el año 1941 los Eslovenos esperaban tal fin de la guerra que todos los Eslovenos

V letu “pomladi evropskih narodov” 1848 je bila misel Združene Slovenije prvič v slovesni, uradni obliki sklenjena in objavljena. Narodni zastopniki Slovencev z vseh delov domovine so se zbrali in soglasno sklenili, da je “združenje vseh slovenskih dežel v eno politično upravno edinico in celoto osnovna, primarna in najvažnejša zahteva slovenskega naroda. Skupna domovina vseh Slovencev naj se imenuje “Združena Slovenija”.

Od takrat do današnjega dne je misel Združene Slovenije bila in je še, kar je že tudi poprej bila v srcih vseh slovenskih ljudi: osnovna zahteva slovenskega naroda in naša žal še vedno neizpolnjena želja. Dušili so jo absolutistični habsburško nemški režimi z vsemi mogočimi upravno političnimi sredstvi, propagando, gospodarskim osvajanjem in tudi z nasilji. Upanje na Združeno Slovenijo je bilo osnovna gibalna sila silnega razmaha jugoslovanskega pokreta med Slovenci pred, med in po prvi svetovni vojni. Upali smo takrat, da bo nova narodna država Jugoslavija mogla sprejeti v svoje okrilje vse slovenske kraje in vse slovenske ljudi po programu in zamisli Združene Slovenije. V letu 1918 smo bili zopet razočarani, bridko razočarani. Konec živahne politične in diplomatske borbe je bil ta,

Dr. MIHA KREK: OB STOLETNICI

Dr. MIHA KREK

predstavnik Slovencev, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo, predsednik Slovenske Ljudske Stranke.

da je slovenska zemlja plačala račune med in povojnih kupčij velikih sil in bila razdeljena med štiri države. Rane, ki jih je takrat dobila Združena Slovenija, so bile težke, pretežke ali umorile je niso. Stoletja zadrževane narodne sile so se v Jugoslaviji krepko razmahale in razživele, kljub temu, da notranje slabosti in nevšečnosti političnega življenja niso bile majhne. Preko meja smo gledali in čutili trpljenje ne-

odrešenih bratov ter zbirali sile za tisto uro, ko “brate vse, kar nas je, sinov slovenske matere” sprejme v svoje okrilje “slovenska hiša ena”.

S tem programom smo šli Slovenci v drugo svetovno vojno. Tedaj se je nad slovensko zemljo zgrnilo sedem in več kot sedem egiptovskih kug in nadlog. Pa vendar: Ko so se razlezele po naši domovini kobilice nacistov in fašistov, ko je kri naših prvorojencev tekla v potokih, ko so matere slovenske pele žalostinke nad umrlimi, pobitimi, nedolžno umorjenimi in v sužnost odgnanimi, je Združena Slovenija budila upanje v nove zarje svobode, klicala k vztrajnosti, dajala narodu moči, da je vse prenesel in vse pretrpel, buditelje in borce je podžigala, narodnim mučencem je dajala obilno smisla in vrednosti njihovih žrtev.

Kelih našega trpljenja s koncem druge svetovne vojne ni bil še napolnjen. Svobodo v Združeni Sloveniji smo želeli in pričakovali, a v najstrasnejšo sužnost smo padli. Stoletnico slovenske oznanitve osnove našega narodnopolitičnega življenja praznujemo nad grobovi in pogorišči, v globoki žalosti nad stransko smrtjo 12.000 naših najboljših bratov, grdo izdanih, v smrt izročenih in zverinsko pomorjenih. Najnovejša, najhujša razdeljalna sila sreče našega življenja, komunistična boljševiška diktatura, je spremenila Slovenijo v koncentracijsko taborišče sužnje, lirčno lepoto slovenskega življenja v topo, grdo vsakdanjost jetnikov, kaznjencev in obsojencev. Le v izgnanstvu, tej trdi, zasovraženi poti in usodi, a v sedanjem položaju naši najsrečnejši izbiri, še krdelo Slovencev more svobodno braniti slovensko pravdo in krčiti pot v bodočnost: v Združeno Slovenijo.

Raztepeni po svetu smo globoko hvaležni vsem narodom in njihovim upraviteljem, ki so nam dali gostoljubno streho in omogočili vsaj skromno svobodno vzdrževanje. To posebno v Argentini. Argentinija nam je prva odprla vrata, Argentinija je sprejela doslej največje število naših izgnancev. Neprecenljiva je ta naklonjenost in neprecenljiva je zasluga tistih, ki so znali plemenito dobro voljo argentinskih državnikov izkoristiti in obrniti v naše dobro.

Da bomo ostali koristni, tvorni člani slovenske narodne skupnosti, bodimo predvsem dobri ljudje, iskreno složni bratje med seboj. Bodimo samaritani vsem nesrečnim in pomoči potrebnim sobratom, bodimo med seboj trdno zvezni dejavne ljubezni in smotrene narodne discipline povezani: združeni Slovenci.

Imate že svoje društvo slovenskih emigrantov in svoja glasila “Duhovno življenje” in “Svobodno Slovenijo”. Vsa sredstva za duhovno vodstvo in dobro, trajno skupno nastopanje ste si čudovito uspešno in naglo ustvarili. Požrtvo-

(Dalje na 2. strani.)

SLOVENSKA HIMNA

(za petje v cerkvi)

Pradedom našim dal si pred vekovi
Slovenijo za vekovito last.
Naj v veke jo dedujejo sinovi
vso združeno, slovensko ime in čast!

Slovenijo, Gospod narodov, brani!
Pradedno zemljo našim sinom hrani!

Slovén svobodno volil je v davnini
iz ljudstva kneza, z njim šel pred oltar.
Otroci Bogu, Domovini sini,
nikomur hlapci—klic naš bo vsegar!

Slovenijo, Gospod narodov, brani!
Svobodo dedno našim sinom hrani!

Pred tisočletjem s krsta sveto vodo
sprejel si v Cerkev nas za Kristov rod.
Kot dedi zvesti naj sinovi bodo—
s Kristom Marija naj kraljuje tod!

Slovenijo, Gospod narodov, brani!
Krščansko vero sinom našim hrani!

Brez Domovine tavamo v tujini,
da rešimo krvavih jo strahov.
Naj vrnemo se zopet k Domovini
in z nami Ti, Tvoj božji blagoslov!

Slovenijo, Gospod narodov, brani!
Nam vrni jo in sinom našim hrani!

Pe. Ka.

merecieron. Los acontecimientos del año 1945 demostraron que el camino hacia la libertad no terminó todavía. En el cuadro de la Yugoslavia del dictador comunista, Tito una “república eslovena” fué formada, pero esta república no es

libre e independiente, careciendo de las más elementales condiciones para su soberanía. La nación eslovena vive hoy bajo un terror comunista y la suerte de la “república eslovena” depende de los intereses del Komintern en Moscú.

Ta številka je posvečena stoletnici “Združene Slovenije”. — Posamezna številka stane 0.50 pesosa.

Slovenske narodnostne meje nekdanj in sedaj

Ko slavimo stoletnico postanka slovenske politične ideje Združene Slovenije, se nam zdi potrebno, pojasniti, kje teko zdaj te naše meje in kje so tekle nekoč, ter na kakšen način so se strnile v to kompaktno ozemlje, ki ga danes imenujemo etnografsko slovensko.

1) Slovensko ozemlje ob naselitvi.

Slovenci smo najzpadnejši rod slovanskega plemena ki je po letu 568 po Kr. z drugimi narodi — za časa preseljevanja — prišel izza karpatskih ravnin v rimsko cesarstvo ter se ustavil pred beneško ravnino, ohranjajoč med redkimi Slovani svoje prvotno ime: Sloveni. Skoraj pred 1400 leti smo posedli takrat — po Hunih uničene, toda prej cvetoče rimske pokrajine ob porečjih Save, Drave, Soče in Mure, se po vmesnih dolinah naselili do Toblaškega polja in do gora Vzhodne Tirolske, prešli celo Visoke Ture tja do Donave in čez — zahodno od Dunaja in prodrli do Jadranskega morja; prve izvidnice so na zapadu dosegle Furlansko nižino do bližine Benetk, zadnji voji Slovencev pa so ostali globoko v panonski, zdaj ogrski nižini, še preko Blatnega jezera. Ta široka pa tedaj še redka naselitev je zavzemala razsežnost kakih 70.000 km² ter pomeni **zgodovinsko etnografsko ozemlje Slovencev**.

Toda čas skoraj poldruega tisočletja in razmere v njem so ta slovenski življenjski prostor skčili za skoraj dve tretjini, tako da **današnje kompaktno slovensko narodnostno ozemlje šteje komaj 25.000 km², na katerem živi 1.647.000 Slovencev**.

Če štejemo sem še nekaj stotisočev Slovencev izven tega ozemlja, tako 100.000 v raznih krajih Evrope (Jugoslavija, Vestfalija) ter kakih 400.000 v obeh Amerikah, šteje ves slovenski narod v celoti — po cenitvi iz leta 1939 — 2.120.000 ljudi. Kot tak dvamilijonski narod predstavljamo enega najmanjših slovanskih (manjši so samo še Lužiški Srbi) in evropskih narodov (manjši so samo Albanci, Estonci, in Islandci).

Kako so se nam krčile meje, da smo padli na 2/3 prvotnega zgodovinskega ozemlja?

In kje teko zdaj naše narodnostne meje?

2.) Meja proti romanstvu.

Izmed Slovanov smo prišli Slovenci najdlje v Italijo, v nekdanje

(Nadaljevanje s 1. strani.)

valne in sposobne sodelavce ste našli in izbrali med seboj, ki se nobene naloge ne strašijo. Z zaupanjem jih podpirajte in združite vse dobre Slovence v Argentiniji, kolikor le niso okuženi s komunizmom. Zapeljane in nepoučene vztrajno in potrpežljivo poučujte in prepričajte!

Naše poslanstvo v tujem svetu bomo izpolnili, če bomo po deželah in kontinentnih razširili in utrdili dober sloves slovenskega imena, prepričali svet o visoki stopnji naše kulture, pridnosti in zmožnosti. Veliki napor demokratičnih sil, da rešijo Evropo, je v polnem zalehu. Upanje, da bo v doglednem času osvobojena tudi naša domovina, raste z dneva v dan. Delež našega udejstvovanja pri osvobodilnem boju in delu mora biti primeren, da bomo mogli častno in ponosno domov.

TEMELJNE TOČKE SLOVENSKEGA NARODNEGA PROGRAM LETA 1848

Dne 29. marca 1848 je 44 dunajskih Slovencev, ustanovitelj družstva "SLOVENIJA", podpisalo adresno kranjskim stanovom, v kateri jih prosijo, da naj uvažujejo naslednje temeljne točke slovenskega narodnega programa:

1. Slovenci na Kranjskem, Stajerskem, Koroškem in Primorskem se združijo v eno administrativno skupino z imenom "ZDRUŽENA SLOVENIJA". Ta bi imela svoj postavodajni zbor v Ljubljani;
2. enakopravnost slovenščine v šoli in uradu, pri čemer se je zahtevalo tudi slovensko vseučilišče v Ljubljani;
3. neodvisnost Avstrije od Frankfurta in Slovenija bodi del avstrijskega in ne nemškega cesarstva.

rimsko cesarstvo, kamor so težili vsi narodi ob času preseljevanja. Longodardi pa so zaustavili prodiranje Slovencev iz višin predalpskega gričevja v furlansko nižino ter s Krasa k morju. Ta meja iz VI—VII. st. velja skoraj v celosti še danes po tisočih letih za narodnostno mejo Slovencev proti Italiji. Sega od izliva reka Timava v morje pri Trzinu, gre ob dobrdebski planoti in ob Gradiški k Gorici ob Soči, prestopi Sočo že ob furlanskem Ločniku in gre po Brdih in predalpskem hribovju prav do

tekla celo zibelka slovenske državnopolitične rasti in najplodnejše slovenske kulture. Ko smo pa Slovenci padli v državnopolitično odvisnost od severnih germanskih sosedov (Bavarcev, Frankov, Nemcev...) smo po zaslugi fevdalne gospode (grofov, škofov) izgubljali vedno bolj svoje ozemlje tako nekako do XV. st., ko se je ustalila za nekaj sto let naslednja **narodnostna meja**: Karnske Alpe vzhodno od Šmohorja preko Ziljske doline, nato po Ziljskih Alpah in Dobruču do Beljaka, po grebenu

SLOVENSKO OZEMLJE

njih nižinskega podnožja. Po tem hribovju in nadiški dolini se razprostira Beneška Slovenija, ki obsega 11 čistoslovenskih občin ter 5 mešanih, po katerih gre narodnostna meja proti Tarcentu (višine nad mestom) in Pontablju, kjer je do predkratkem (do Hitlerjevega dogovora z Musolinijem leta 1940) tekla jezikovna meja slovensko-italijansko-nemška. Po umetni naselitvi Italijanov v Kanalski dolini in izselitvi Slovencev, se je ta meja premaknila bliže k Trzinu in celo k Beli Peči in Fužinam, vendar je sedaj to ozemlje jezikovno mešano s starejšim slovensko-nemškim prebivalstvom in novejšim italijanskim priseljenstvom, tako da to dolino štejemo kot slovensko obmejno črto proti germanstvu, Koroški, kateri je pripadala tudi do leta 1918.

3) Moja proti romanstvu.

Slovenci smo ob naselitvi, kakor rečeno, posedli vso Koroško in Vzhodno Tirolsko do Toblaškega polja (Innichen), kar pričajo še topografska imena in priimki, velik del štajerske z Gradcem, in še više del Dunajske kotline (Semernig-Smrečnik) tudi Dunaj stoji deloma na solvenskih tleh ter šli celo preko Donave. Na zemlji sedanje avstrijske Koroške je

Osojskih Tur, od Golinja nad Možbergom na šenturško goro, severno od Gospe Svete na štalén, mimo šent Janža na Mostiču nad Djeksami, Knežo in Krčnjami na Svinjsko planino, vzhodno od Grebinja in Leda na Dravo in vzhodno od Labota nad St. Lovrencem na štajersko mejo.

Ta meja je bila skor stalna do leta 1848 in kompaktno slovenska.

Kot reakcija na tedanje zahtevo slovenskih Korošcev in Stajercev po politični združitvi vsega slovenskega ozemlja, se je začel nov val nasilne germanizacije, ki je v zadnjih sto letih znižal to mejo še za kakih 200 km² tako da teče današnja narodnostna meja pri Beljaku ob meji Dobrač—Graschlitzen—Zilja; trikotnik Golinje-Celovec-Štalén je skoraj popolnoma ponemčen do meje Golinje-Kriva Vrba-Glinica-Št. Peter-Gospodsvet-ska gora-Mrzla ves-Kristofova gora-Št. Gregor ob Krki in Št. Urh. Odtod preide pri Golici in Kozjaku na štajersko, sega do konca Slovenskih gor, gre ob njih na Muro pod Spielfeldom, teče ob Muri z ovinkom pri Apačah na Radgono ter gre ob Kučnici in prekmurskem gričevju do Rabe k Monostru, kjer je tromeja: slovensko-nemsko-madžarska.

4) Meja proti Madžarstvu.

V IX. st. so segali Slovenci globoko v obdonavsko dolino: ob Blatnem jezeru je imel slovenski knez Kocelj svoj dvorec, kjer je sprejemal sv. Cirila in Metoda. Po prihodu Madžarov pa so ti Slovence, posedajoče v tej nižini 10.000 km² zemlje, stisnili na 1000 km², torej na eno desetino nekdanjega ozemlja. Sedanja jezikovna meja gre večinoma ob jugoslovansko-madžarski državni meji, le sedem vasi Rabskih Slovencev ob reki Rabi pri Monostru — je ostalo pod Madžarsko. Tu Slovenci dosežajo najsevernejšo točko ter so najbližji Slovakom, s katerimi so bili se pod Pribinom (ki je bil bolj Slovák kot Slovenec) in pod njegovim sinom Kocljem (ki je bil bolj Slovenec kot Slovák) še v skupni državi, dokler jih ni pretrgal madžarski klin.

5) Meja proti Hrvatski.

Ko smo se Slovenci naselili na sedanjem prostoru, so prišli istočasno tja tudi Hrvati, s katerimi pa smo govorili še skoraj povsem isti malo diferencirani praslovanski jezik. Tudi v poznejših stoletjih smo s severozapadnimi Hrvati predstavljali isto jezikovno razvojno enoto (s tako imenovanimi "kajkavci" in "čakavci", ki se je ločila od "štokavskega" narečja, tako da so Hrvati Slovence imenovali "severne Hrvate", Slovenci pa smo na pr. vso "kajkavsko literaturo" šteli za svojo. Pravo mejo med Slovenci in Hrvati je potegnili šela politična pridelitev alpskih dežel k Avstriji in nižinskih k Ogrski. Tako je slovensko-hrvatska meja izrazito politična ter smo jo v stoletju sprejeli tudi kot narodnostno, tako da glede mej med nami in Hrvati ni spora (razen vasi Štrigova) in gre po meji nekdanjih banovin do Reke; od tam pa gre ločnica v zapadno Istro na Buzet in po rečici Dragonja na Jadransko morje ob Kopru, kjer zadnem Slovinci ob romanski življenj — v Trstu.

6) Trst.

Istrska mesta od zaliva Trsta navzdol (Milje, Koper, —) so bila pod benečansko oblastjo, ki je grozila tudi Trstu, zato se Slovenci tja niso takoj ob prihodu naselili, temveč šele okrog leta 800 s Krasa in od strani Čičarije Odtod so se v teh stoletjih priseljevali k obali ter v predmestja Trsta, ki je bila stara karnska, predrimska naselbina okrog sv. Justa, ki pa se radi bližine Aquileje in Benetk ni mogla prav razviti. V XIV. st. ni štela več kot 10.000 prebivalcev, v XVII. pa celo ne več kot—3000! Z gotovostjo je bil Trst že v srednjem veku obdan s kompaktnim slovenskim življenjem. Branil se je priti pod Benetke, ter se je zato leta 1382 prostovoljno predal avstrijskim Habsburgovcem. Nakrat se je Tražičanom odprlo veliko zaledje tja do Dunaja V začetku XVI. st. so pošiljali Tražičani svoje poslane v kranjski deželni zbor, kar pomeni, da so se naslanjali na slovensko zaledje. Divin je še dolgo potem tudi politično pripadal kranjski deželi, kamor je pripadala tudi Reka. Že pred 250 leti—1698—je pisal tržaški italijanski zgodovinar Ireneo Croce: "Danes najdemo mesto Trst obdan od Slovencev, ko takoj izven (Dalje na 3. strani)

Slovenska državna misel v preteklosti

Slovenska državna misel je v "pomladi narodov" leta 1848 oživila, ne da bi tedaj oživel tudi slovensko državno izročilo. Tvorci tedanjega in prihodnjega slovenskega narodnega programa so zahtevali "kraljevstvo Slovenijo" na osnovi narodnega naravnega prava. Toda o slovenski zgodovini so imeli le čisto nedoločeno predstavo neke prvotne svobode. Še dolgo so slovenski razumniki o preteklosti naroda mislili tako, kakor njegov največji pesnik France Prešeren, češ da je zadel slovensko zgodovino s Samovo smrtjo katastrofalni konec. Še v času polnega uveljavljanja slovenske politične misli je zaslužni slovenski katoliški politik France Povše v dunajskem parlamentu nekemu nemškemu liberalnemu poslancu na oči tek, da je slovenski narod "brez zgodovine", odgovoril takole: "Ako smo Slovenci brez zgodovine, imamo pa geografijo!" Tako je s tem odgovorom sicer dovolj krepko spomnil nemškega poslanca, da smo Slovenci bili v bivši monarhiji neutajljiv politični faktor, molče pa je priznal, da ne pozna zgodovinskih argumentov zoper oči tek. Tako dolgo se je torej oblikovala slovenska narodna politična volja, ne da bi ji bila slovenska državna preteklost živo oblikujoče izročilo. Šele v tekočih štirideset letih je zgodovinska znanost v glavnih potezih obnovila podobo prvotne slovenske zgodovine in državne samostojnosti. Vse predolgo je naše zgodovinopisje živelo pod vtisom Peiskerjeve teorije o prvotni sužnjosti Slovencev, kar je bilo po godu pozneje še mnogim nasprotnikom Slovencev.

SLOVENSKO DRŽAVNO IZROČILO

Okrog leta 630 nam viri poročajo ime Valuka, ki je bil knez slovenske karantanske države. Valukova Karantanija je bila del konfederativne države velike

Samove srednjeevropske konfederacije. V tej dobi so Slovenci prodrli do izvirov Drave po bitki pri Aguontu (Lienz na Koroškem), leta 628. Ob istem času zagotovo slovenske zmage slovenske položaje ob vstopu v furlansko nižino. Po Samovi smrti je Karantanija živela samostojno življenje. V svoji "koroški trdnjavi" je uspešno odbijala napade Obrov.

Zaradi povečanega obrskega pritiska je v 40. letih 8. stoljetja tedanji suvereni vladar Karantanije knez Borut zaprosil bavarskega vojvodo Adalberona za zavezništvo zoper Obre. Po skupni zmagi nad Obri je morala Karantanija utrpeti nekaj svoje samostojnosti in je bavarski vojvoda prejel pravico potrjevati slovenske kneze. V času 744—745 sta slovenska kneževica Gorazd in Hotimir prejela sv. krst in z njunim krščanstvom se začne pokristjanjevanje Slovencev kot naroda. Tako se je Borut dokončno odločil za zapadno orientacijo, slovenska Karantanija se je priključila nastajajoči skupnosti zapadnih krščanskih narodov. V tej skupnosti so Slovenci ohranili svojo državnost, svojo narodno socialno strukturo in pravno samobitnost, Karantanija svoj slovenski značaj, slovenski narod zagotovilo svojega nadaljnjega narodnega obstanka. Tisti vladarji slovanskih rodov zahodno od Labe, ki so se sovražno postavili proti krščanskemu zapadu, so s tem pahnili svoje narode v narodno smrt.

Po Gorazdovi smrti je vladala Karantaniji vrsta slovenskih narodnih knezov: Hotimir, Volkun, Pribislav, Simika, Edgar, Stojmir. V tej dobi je prejel svoje slovenske krščanske prvine umestitveni obred karantanskega kneza. Nič nam religioznega in demokratičnega duha prve slovenske države ne počituje bolj kot ta zahvalni spev: "Hvala Tebi Bože Vsemogonti — Iže stvari nebo i zemlo, — da si dal nam in naše dežele —

Knez in Gospod po naše vole!" Tako je slovenska Karantanija najstarejša srednjeevropska demokracija v sredi fevdalnega okolja in je vredna tovarišica druge slovanske demokracije, novgorodske mestne republike.

V dobi Karla Velikega se med viri navaja, da je bil slovenski knez Vojnomir, ki je vladal v gornjem Posavju in tedaj so bili v sestavi Karnatanije Slovenci gornjega Posavja, v Posavinju, vzdolž srednje Drave, panonski Slovenci in Slovenci ob Soči, na Krasu in v Istri.

Da so Slovenci imeli trdno zavest krivne skupnosti pa dokazuje njih udeležba v velikem jožnoslovenskem uporu Ljudevita Posavskega, ki je bil v nekaj letih zatrt in ta poraz je zadel tudi Karantanijo. Nemci so na Karantanijo aplicirali določbe nemškega vojnega prava: zemlja upornikov kakor tudi neobdelana zemlja je postala vladarjeva last, na mesto slovenskega kneza stopi nemški grof, samovladna slovenska karantanska država postane del (pokrajina) nemške države.

Ostala je še Koceljeva obnovljena slovenska država v Paponiji — na ozemlju med Ptujem in Pečuhom, ki se pa zaradi nezavarovane geopolitične lege ni mogla ohraniti. Odkar sta prišla v Paponijo sv. Ciril in Metod v Koceljevo prestolnico Blatenski grad ob Blatnem jezeru, se je začela uveljavljati samostojna slovenska nacionalna politika. Kocelj se je odločil za kulturni koncept slovanskih apostolov in na prošnjo male slovenske države je papež Hadrijan II posvetil Metoda za nadškofa obnovljene panonske (sirmijske) nadškofije, kar pomeni popolno cerkveno osamosvojitve od nemških škofij. Ko piše papež Hadrijan "ljubemu sinu Koclju" slovenski, dopisuje prvič in zadnjič v slovenščini s knezom, ki je v stikih s sv. sedežem. Kocljevo in Metodovo delo

je uničil naval Madžarov v letu 896.

Karantanski zlom v letu 819. je eden najusodnejših obratov slovenske zgodovine. V Karantanijo so pridrli nemški kolonisti, ki so uničili dotedaj etnografsko enotnost slovenske pokrajine. Poslej se začne organizirati slovenska zemlja po vidikih nemške varnosti. Po nemški zmagi nad Madžari pa so nemški vladarji na ozemlju Slovencev organizirali svoje mejne nemške marke. Toda Karantanija je v srednjem veku vendarle ohranila položaj izjemne vojvodine, ki živi po lastnem narodnem pravu in njeno deželno pravo je še daleč v visoki srednji vek nekdanje karantansko pravo. Kmetje — deželani koroške vojvodine so — svobodnjaki. Ti so še naprej nosilci državne misli, ki na svoji večji, ki se je dolgo vršila v predvoru cerkve sv. Petra pri Krnskem gradu, pozneje po svojih pooblaščenjih, "dobrih možeh" slovenskega prava morejo odkloniti vojvodo, ki ga jim pošlje nemški kralj, oni ga ustoličijo na knežjem kamnu in s tem obredom sprejmejo v slovensko narodno skupnost. Tako so v XI. stoljetu Karantanci odklonili kar tri vojvodske kandidate.

Prvi deželni gospod Koroške, ki se ni dal ustoličiti slovenskemu kmetu, je bil cesar Ferdinand III. (1457) in ustoličenje njegovega očeta Ernesta leta 1414 je bilo tako zadnje ustoličenje na knežjem kamnu.

Poslej so Slovenci živeli do Napoleona v sklopu nemških dežel. Napoleon je ustanovil "Ilirske province" in njih geografski ter evropski pomen je z zanosom prebujajočega se slovenskega nacionalizma jasno povdaril pesnik Ilirije oživljene, Valentin Vodnik, ko je povdaril, da bodi Slovenija "prstan Evro-pin."

Iz begunskih taborišč

Preselitev samcev iz Senigallije v Bagnoli. Dne 30. aprila je odpotovalo v zbirno begunsko taborišče v Bagnoli 79 slovenskih fantov, ki bi bili morali odpotovati v Argentino že pred drugim odhodom Santa Cruz iz Italije v Argentino, njihov odhod se je pa zavlek vse do konca aprila. V Bagnoli so prispeli 1. maja, dva dni kasneje so pa zopet potovali v Genovo, kjer so se po sporočilih iz Italije z nekaterimi slovenskimi družinami in ostalimi begunci vkrcali na ladjo "Olimpio".

Komaj po prihodu beguncev iz Senigallije v Bagnoli je tamošnje taborišče pretresel tragičen dogodek. Neki Rus je namreč ustrelil svojega tekmeča v ljubezni, dva druga pa obstrelil.

V bagnolskem taborišču je še vedno nekaj slovenskih beguncev, ki še vedno nestrpno čakajo na prevoz v Argentino.

Večino beguncev, nejudov, je pa IRO prapeljala iz Italije v Nemčijo, kjer sedaj čakajo na prevoz. Verjetno bodo tudi ti emigranti kmalu prispeli v Argentino, ker je za prevoz beguncev iz Nemčije na razpolago več ladij, kakor pa v Italiji.

Iz Barlette in Tranija so odpotovali najprej v Bagnoli, nato pa v Nemčijo skoro vsi begunci, ki so imeli v redu potne listine. Nekaj emigrantov je iz teh taborišč odpotovalo v Argentino tudi iz Italije.

Slovenske narodne in umetne pesmi lahko poslušate v oddajah radijske postaje Rivadavia v Buenos Airesu ob petkih ob pol desete do desete ure zvečer.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

njegovega obzidja vsi prebivalci vasi in posestev tržaškega okraja ne govore drugega jezika kot slovenskega. Ta predmesta—Barkovlje, Sv. Ivan, Sv. Jakob, Škedenj, Milje, Škorklje) so danes vključena v mesto samo kot mestni deli, dočim so Opčine že na kompaktno slovenski kraški planoti. Kot so pokazala štetja pre prvo svetovno vojno, so Slovenci in Hrvatje uspešno prodirali iz periferije v center: v predmestjih so imeli že večino, v centru samem pa hitro naraščajočo manjšino. To naravno slovenizacijo Trsta je zavrila šele prva svetovna vojna, ko je Trst Italija, pod katero je padel, nasilno italijanizirala z ljudmi iz Italije. Toda kljub temu pritisku od italijanske strani je morska obala od Trsta do Devina, ta 20 km dolga že starodavna slovenska obala, ostala v rokah slovenskih ribičev, kar je še sedaj. Ta obala predstavlja edini del slovenskega Jadrana (pri Reki ga deli njega ozek hrvatski pas). Trst sam pa je narodnostno mešan enklave na čisto slovenskem ozemlju zaledja in predmestij.

x x x

Tako smo tu očrtali zgodovinsko in sedanjo slovensko narodnostno mejo ter označili tudi vzroke in način krčenja prvotnega ozemlja. Iz tega vidimo, da je slovensko ozemlje tipično ozemlje križišča največjih evropskih narodnih skupin: stisnjeno med romanstvo-germanstvo in madžarstvo

SLOVENSKA DRŽAVA je danes v rokah komunističnega totalitarnega uzurpatorja. Pot do njene obnovitve v svobodi pa mora voditi samo po državnega naroda dostojnih poteh. Država se ne organizira kot kaka zdravstvena ali sadjarska zadruga. Država ideja nikdar ne sme degonerirati v monopol kakega političnega klana ali ideološke kapelice. Še posebej se je treba v ostvarjanju slovenske države varovati vsakega protisrbskega ali protihrvatskega histerizma.

ter prijateljsko naslonjeno samo na sosednji slovanski narod.

Celotno slovensko ozemlje je do leta 1866 pripadalo vse pod Avstrijo, toda podeljeno je bilo na več upravno-političnih zgodovinskih dežel: na 1.) Kranjsko, 2.) Koroško, 3.) Štajersko, 4.) Primorsko ki se je delilo v a) Gorisko-Gradiščansko, b) Trst, c) Istro ter d), 5.) Benečijo, in 6.) Ogrsko.—Od teh kronovin je bila samo Kranjska, v kateri je bil slovenski živelj dovolj zavarovan.

Po 1. 1948 se je začel največji pritisk na Koroškem, ki je imel za posledico odpad od naše skupnosti več ozemlja. Leta 1866 so se odcepili Beneški Slovenci k Italiji, po 1.1863 so Rabski Slovenci pripadli Ogrski. Tako so do leta 1918 Slovenci pripadali trem državam: Italiji, Avstriji, Ogrski, ter Avstrijski notranji podelitvi na 4 kronovine.

Po 1. 1848 je samo glavni del Slovenije: Kranjska in špodnja Štajerska pripadla Jugoslaviji, ter kot posledica mirovnih pogajanj prevajalski okraj Koroške, dočim je Postojna in Idrija od Kranjske pripadla Italiji. Koroška je ostala

pod Nemci, Primorska pod Italijo, Rabski Slovenci pod Ogrsko. Koroška in Primorska sta bili izpostavljeni najostrejšemu raznarodovanju od strani fašističnih in nacističnih oblastnikov, dočim rabski Slovenci sploh niso bili manjšina. Slovenci smo tedaj živeli v 4 državah.

Opravičeno smo upali, da bo druga svetovna vojska končno zedinila celotno slovensko ozemlje, pa smo se motili: nova Jugoslavija je s poudarkom mednarodne komunistične revolucije odpahnila od sebe in celo usmerila proti sebi zahodne zaveznike ter tako izgubila Beneške Slovence, slovensko morisko obal, Trst in—kako kaže—vso južno Koroško ter Rabske Slovence.

Tako smo danes Slovenci na kompaktnem ozemlju razdeljeni na—5 držav: 1) Jugoslavijo, 2) Avstrijo, 3) Madžarsko, 4) Italijo (kamor je padla Gorica) in 5) v Samostojno Ozemlje Trst.

Ali ni torej ideja ZDRUŽENE SLOVENIJE danes aktualnejša kakor kdaj koli prej, bolj kot ob rojstvu pred—sto leti?

TVORBA SLOVENSKEGA NARODA

Ko je bil odstranjen slovenski karantanski knez, je bil s tem porušen nosilni steber slovenske narodne strukture. Slovenci so bili obsojeni na to, da so morali biti podložniški narod. Prekinjena je bila organska rast Slovencev v socialno dograjen narod, družba slovenskih dežel se je fevdalno kristalizirala okrog tujega središča, socialni dvig je pomenil prej ali slej potujčenje.

Slovenska kmečka plast je postala rodovitna zemlja in nova rast je morala sloneti na kmetu in na tej podlagi snovati nove silnice napredka. Poslej gre razvoj Slovencev po drugi poti ko pa razvoj zahodno-evropskih narodov. Zahodni evropski narod so se razvijali preko države, najprej fevdalne, pozneje pa absolutistične. Državne meje so pri njih postale narodne meje, država je bila tista, ki je oblikovala kulturo, znanost in leposlovje, kulturno zedinjenje se je vršilo iz centra, ki je bil opremljen z državno avtoriteto.

Dokler je veljal fevdalizem, smo bili Slovenci podložniški narod. Kmet je bil nosilec slovenske narodne zavesti in samo njegovi trdoživosti se imamo zahvaliti za svoj obstanek. Slovenski kmet je bil tisti, ki je v velikem slovensko-hrvatskem kmečkem uporu leta 1573 postavil izrazito narodno-politično zahtevo po združenju "slovenskih dežel" pod enim kraljevim namestnikom v Gradcu.

Do višjih mest v tedanji družbi so Slovenci mogli priti samo v okviru cerkvene organizacije. Leta 1461 je bila v Ljubljani ustanovljena škofija in kmalu so ljubljanski škofje postali odlični slovenski možje. To so bili Slovenci! Tekstor, Glusič, Hren, Tavčar. Tudi v drugih višjih cerkvenih službah je od tega časa naprej bilo vedno več Slovencev.

LETO 1848 IN SLOVENC

Po francoski revoluciji so se načela o svobodi, enakopravnosti in bratstvu širila naprej po Evropi. V začetku 19. stoletja se začno dvigati razni narodi, da bi dosegli svojo svobodo. Od leta 1815 do 1848 si vrste revolucije v Evropi in v Južni Ameriki, od Poljske do Grčije je Evropo zajel val liberalnih in nacionalnih gibanj, katerih nosilci so bili zlasti inteligenca in meščanski sloji. Tudi na Slovenskem je bil meščanski sloj že toliko močan v letu 1848, da je mogel oživiti Slovincem njih politični ideal. To gibanje pa je na Slovenskem bilo še tem lažje, ker je popolna osvoboditev slovenskega kmeta od graščine prinesla glavnemu sestavnemu delu slovenskega naroda njegove bistvene pravice. Toda ko je kmet dosegel uresničenje svojih glavnih želja, se poslej ni več toliko zanimal za nadaljnje dogodke in je poslej glavni del borbe resnično slonel na meščanstvu in izobražencih.

Krvavi dunajski dogodki 13., 14. in 15. marca so v slovenskih mestih zelo provincialno odmevali. V Ljubljani je že 16. marca prišlo do demonstracij, toda policija jih je v noči na naslednji dan obvladala s pomočjo narodne garde. Pri demonstracijah in pri zahvalnih prireditvah za novo avstrijsko ustavo dne 25. aprila 1848 se je v raznih mestih meščanstvo izčrpavalo v revolucionarnem razpoloženju. Toda resnejši so bili izgredi po deželi in zaradi divjanja na Igu pri Ljubljani je bilo nad Kranjsko oklicano obsedno stanje. Vsi nemiri so imeli zgolj gospodarsko-socialne vzroke in narodni nagibi niso vplivali. Med slovensko množico so narodno politične ideje začele odmevati šele v mesecu maju, ko je agitacija dunajskih "Slovenijanov" za Zedinjeno Slovenijo dosegla široke ljudske sloje.

V baročni dobi se je šele začel uveljavljati slovenski inteligent. Inteligenti so začeli postajati nosilci znanstvenega dela in v 19. stoletju je v dobi konstitucionalizma in liberalizma slovenski intelektualce postal vodilni politični činitelj. Iz te dobe sta slavni imeni naših slavistov Kopitarja in Miklošiča; dočim je prvi šele navajal avstrijsko upravo v obravnavanje slovenski zadev, je drugi že sedel med državnimi poslanci leta 1848. Slovenski slavisti so obenem z literati iz kroga "Kranjske čebelnice" in ilirizma dali narodu književni jezik, eden izmed glavnih atributov moderne narodnosti.

Ko je bila leta 1848 izdana uredba o odpravi podložništva, je bil kmet svoboden in tako je bil razkroj fevdalizma pogoj za dvig slovenstva. Z demokratiizacijo javnega življenja je po letu 1848 slovenski kmet dobil tudi politično veljavo. Preosnova avstrijskega volilnega reda v letu 1895 in pa uredba o splošni in enaki volilni pravici v letu 1907 sta okrepili politični položaj Slovencev kot naroda. Avstrijski sociolog Gumplovitz je v svojih razpravah v letu 1891. imenoval Slovence še "rod", toda v letu 1907 že piše o Slovencih, da so to "narod", ki je "zglede mladega kulturnega ljudstva, ki ne potrebuje stoletij, ampak se neverjetno hitro z bliskovitim kulturnim razvojem dviga na višino starejših narodov."

Po prvem katoliškem shodu v letu 1892. so katoliški intelektualci šli med ljudstvo in pod vodstvom Janeza Evangelista Kreka izvedli njegovo politično in gospodarsko organizacijo in po letu 1897 je politična organizacija slovenskih katoličanov bistveno vodila usodo slovenskega naroda.

Prvi predlogi za Zedinjeno Slovenijo se niso rodili v središču Slovenije — v Ljubljani, ampak so prišli tja iz slovenskih obmejnih pokrajin ali celo iz slovenskih krogov v nemških vseučiliških mestih. Koroški kaplan Matija Majar je je 17. marca poslal "Novicam" dopis, kjer povdarja, da morajo sedaj Slovinci vseh dežel odkrito in jasno povedati, kaj žele. Bleiweis je dopis objavil šele 29. marca obenem z adresno 44 dunajskih Slovencev, ki so poslali spomenico o slovenskih zahtevah kranjskim deželnim stanovom.

Dne 20. aprila 1848 je bilo na Dunaju ustanovljeno društvo "Slovenija", ki je še isti dan izdalo svoj program z jasno formulacijo, ki zahteva Združeno Slovenijo, v kateri bodo združeni vsi Slovenci. Štiri dni poprej so Slovenci v Gradcu ustanovili svojo politično organizacijo "Slovenijo" in zbrali za svojo spomenico na cesarja, kjer zahtevajo, da se združi v eno celo to ozemlje, kjer se slovensko govori, 11.000 podpisov.

Sredi maja so prišli v Ljubljano člani dunajske "Slovenije" in v letakih "Kaj bomo Slovenci cesarja prosili" ponavljali svoj prvi proglas. Kranjski deželni zbor se je zaradi te propagande tako rzaburil, da je zaprosil vlado, da naj uradnikom in duhovnikom prepove sodelovati pri propagandi. Policija je začela groziti s svojimi protiukrepi. V teh dneh so bile tudi sprejete barve kranjskega deželnega zbora: bela, modro, rdeča kot barve slovenske narodne zastave.

Prošnja. Prosim tistega, ki ima slovenski prevod knjige "Zlato večnega žida", da jo proda ali zamenja za original. Nujno potrebuje: dr. Tine Debeljak, Victor Martinez, 50 — Buenos Aires.

MEJNIKI NA POTI ZDRUŽENE SLOVENIJE PO L. 1848.

Leta 1848: Prva politična formulacija Združene Slovenije v Avstriji. Tedaj je Bleiweis izročil prošnjo za Združeno Slovenijo z 11.000 podpisi nadvojvodu Ivanu v Gradcu.

Leta 1861: Državni poslanec dr. Lovro Toman je izročil cesarju zahtevo po Združeni Sloveniji z 20.000 podpisi.

Leta 1869: Na slovenskem taboru v Vižmarjih je 30.000 Slovencev zahtevalo Združeno Slovenijo.

Leta 1870: Prvi shod jugoslovanskih politikov v Ljubljani je zahteval združitve vsega slovenskega, hrvatskega in srbskega ozemlja v Avstriji v eno upravno telo ter pomeni to tedaj zaro dek ideje Združene Slovenije v južno-slovanski skupnosti.

Leta 1909: Slovenska Ljudska Stranka je tega leta delovanje svojih organizacij razširila preko kronovinskih meja ter se nato preimenovala v Vseslovensko ljudsko stranko ter je ta način vključila v enotno politično organizacijo vse katoliške Slovence.

Leta 1913: Pisatelj Ivan Cankar je govoril o političnem jugoslovanstvu izven Avstrije ter je zagovarjal misel, da naj si "štirje sosedni narodi (Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari) zgrade zvezno republiko jugoslovansko."

Leta 1917: Med svetovno vojno je v dunajskem parlamentu dr. Anton Korošec prebral "majniško deklaracijo", v kateri se je zahtevalo, "da naj se vse ozemlje Slovencev, Hrvatov in Srbov združi v samostojno državno telo, ki bo prosto vsakega gospodstva tujih narodov in zgrajeno na demokratičnem temelju." Omemba Habsburžanov v tej deklaraciji je zdaj že samo taktičnega značaja. Za to deklaracijo je dobil dr. Korošec 200.000 slovenskih podpisov.

Leta 1918: Dne 26.X. je Narodno vječe v Zagrebu pod predsedstvom dr. Korošca kot suverena oblast Slovencev, Hrvatov in Srbov v bivši monarhiji, dalo "pokrajine Kranjsko, Koroško, Štajersko, Primorsko ter Istro (to zadnje v dogovoru s slovensko-hrvatskim društvom v Istri) v popolno upravo Slovenski narodni vladi v Ljubljani". Na slovesnem zborovanju v Ljubljani 29. oktobra je bila tedaj prvič uresničena ideja Združene Slovenije; dne 1. decembra je bila Slovenija vključena v državo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Mednarodne pogodbe po letu 1919 pa so od Slovenije odtrgale dobro tretjino slovenskega ozemlja, centralistična vidovdanska ustava v Jugoslaviji pa je uničila upravno samostojnost Slovenije ter je jugoslovanski del Slovenije celo razdelila na dve oblasti: Ljubljansko in Mariborsko.

Ideja politične upravne enote Združene

ne Slovenije pa je živela dalje in dobila izraza:

Leta 1928: v skupni seji odborov ljubljanske in mariborske oblasti za desetletnico Jugoslavije, da se po besedah dr. Natlačena "simbolno manifestira ideja Združene Slovenije."

Leta 1933: dne 1. jan. so podtalno izšle takoiimenovane Koroščeve punktacije "Slovenska deklaracija"; zaradi nje so morali nato Korošec, Kulovec, Natlačen in drugi v internacijo. Deklaracija povdarja: "Osnovna zahteva slovenskega naroda je, da se združi v eno samo politično enoto... za katero mora neprestano do končne ustvaritve delati glavni del slovenskega naroda, ki živi v Jugoslaviji. Zato pa si mora ta priboriti tak položaj, da bo mik za v drugih državah živeče Slovence... V dosego tega cilja je potrebno, da si vsi Slovenci, Hrvati in Srbi zgradimo po svobodnem sporazumu in to na demokratični podlagi državo ravnopravnih edinic: eno teh naj tvori Slovenija."

Leta 1935: Dr. Korošec je izjavil: "Tudi jaz vem, da bo prej ali slej potrebno, da naglasimo zahtevo po svoji samostojnosti..."

Leta 1941: V septembru 1941 so pod tujo okupacijo vse slovenske demokratične stranke v ilegali sprejele program, v katerem zahtevajo v drugi točki: "Samostojen in ravnopraven del Jugoslavije bodi svobodna Slovenija z vsem njej na podlagi narodnostnega načela pripadajočim gospodarsko in prometno zaozroženim ozemljem."

Leta 1944: Iste demokratske stranke so v ilegali izdale ponovno izjavo dne 29. oktobra, ki zahteva "državnoopravno združitve vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjeno Slovenijo v Jugoslaviji, katere sestavni del je tudi narodna država Zedinjena Slovenije." Jugoslavija je povdarjena kot "Zveza posameznih držav."

Leta 1945: Narodni odbor za Slovenijo je dne 3. maja proglasil za vse ozemlje, na katerem prebivajo Slovenci, ustanovitev narodna države Slovenija. V smislu proglasa Narodnega odbora naj bi Slovenija bila država — članica zvezne Jugoslavije.

Leta 1946: Osnutek novega programa Slovenske Ljudske Stranke, sestavljen v Rimu, povdarja suverenost slovenskega naroda in postavlja kot temeljno zahtevo združitve vsega ozemlja, kjer prebivajo Slovenci.

Leta 1948: dr. Miha Krek: 1. "Svobodni narodi naj svobodno odločajo o svoji bodočnosti, svoji vladavini in ustavi."

2. "Slovenci bomo zastopali načelo svobode in enakopravnosti vsakega naroda."

SLOVENSKA DRŽAVA, katere nosilec je slovenski politični narod v svej svoji celoti, je najvišji cilj slovenske politike. V pomladi 1. 1848 so slovenski dunajski inteligenti uzrli vizijo "Kraljestva Slovenije", ko niti vedeli niso za obstoj prve Slovenije—karantanske države. Odkar je ustavna doba v Avstriji omogočila politično delo Slovencev, je misel slovenskega zedinjenja bila pred očmi vseh rodoljubov. Menjale so se pravne formulacije slovenske zahteve po združenju Sloveniji, menjalo se nje motiviranje v različnih političnih konspiracijah, ostala pa je vselej živa misel vseh rodov. Logika slovenskega narodnega programa iz leta 1948 kaže v slovensko državo; ob stoletnici je narod v glavnem skoraj izpolnil ta program.

Rodu, ki raste, je usojeno, da nosi naprej sladko breme izročila Združene Slovenije. DUH GOSPOSVETSKE SLAVE mu razsvetljuje njega zgodovinski hod; ZGLED OČETOV, ki so v duhu krščanske demokracije dogradili politično organizacijo slovenskega naroda, obvezuje sinove k ohranjenju in razvoju dediščine. S POLNIM ZAUPANJEM V GOSPODA zgodovine in sile svojega naroda, ponosna na že prehojeno pot, gleda današnja mladina v Združeni Sloveniji—v slovenski državi smisel svoje politične biti.

Kulturna pomlad 1848 - in danes?

Revolucijo leta 1848, ki je šla v Evropi z geslom meščanske demokratizacije javnega življenja proti fevdalstvu, tlačanstvu in policijskim sistemom obstojčega reda, je spremljal tudi socialistični radikalizem, zapoznili potomec jakobinstva iz francoske revolucije, tudi brezboštvo in anarhizem, ki se je vrnil tudi v "vseslovanski shod" v Pragi, zaradi česar je napelil nanj Windischgrätz topove in ga razgnal—v veliko škodo pravi slovanski stvari. Ta anarhistični radikalizem je zakrivil pri nas požig izanskega gradu, "mačjo godbo" ljubljani škofu Wolfu na sam veliki petek, sramotenje duhovnikov, ki je globoko zajelo tudi naš narod. Tedaj je pisal župnik Blaznik: "Gorje svetu zaradi radikalizma, komunizma in ateizma, ki sedaj vlada, duhovnike preganja in gradove požiga!" Tedaj je Slomšek, spiritual v Celovcu, izključil nekaj semenišnikov, ki so drli slepo za novim, in je napisal besede: "Glejte, Slovenci, na brvi smo: iz starega v novo čez nevarne globočine gremo, veliko jih bo omahnilo... Imate jih veliko, ki vam roko podajajo, ki so vas prepeljali in zaničevali, zdaj pa vas hvalijo in se vam sladkajo! Glejte, da vas ne goljufajo!... Varujte se posvetnih sleparjev... Slovensko ljudstvo, kaj te je omamilo, da sovražiš tiste, ki te ljubijo (t. j. duhovnike) in ljubiš one, ki te pogosto sovražijo?... Ljudje spijo, nove sreče pijani, sovražnik pa bedi in med pšenico grdo ljuljko seje... Prava luč le od zgoraj pride, ne od tega sveta... kdor nima vere, nima Boga, in tudi vam zvest prijatelj ni bil in ne bo..." Ko je Slomšek tako pisal, je drugi slovanski duhovnik prof. Fister na dunaju vodil slovenske študente na barikade in jih navduševal za revolucijo zaradi revolucije... Pozneje je postal odpadnik od vere in hud nemškutar... kot tudi Dežman, revolucionar leta 1848 zaradi liberalizma, pa pozneje vodja odpadnikov... in še kdo... morda ni izzzvet niti Miklošič, veliki učenjak, v letih 1848 voditelj in poslanec Slovencev...

Toda padel je policijski sistem, ne da bi nadvladal jakobinski anarhizem. Padlo je tlačanstvo in kmečki narod, kot smc bili Slovenci, je dobil možnost, uveljaviti se kot narod. Predvsem: razviti se kulturno.

Zdaj pa je nastopila svoboda tiska, "kulturna osamosvojitve", brez preglednikov ali cenzorjev. Prišel je čas, da je Prešeren, katemu je cenzura vedno delala preglavice, mogel tiskati svojo staro pesem **Zdravico**, in z njo pozdraviti revolucionarne dni! To pesem je napisal za novo leto 1844, in jo namenil za "Poezije". Toda v l. 1846 mu je verz "Edinost, sreča, sprava" črtala cenzura, dočim ji verz "V sovražnike z oblakov rodu naj našga trešči grom", sploh ni upal predložiti. Zdaj — 26. marca 1848 — je izšla v celoti in je pomenila zvok zlate trobente za nov čas, poln upov za bodočnost. S sladkim vincem napija—slovanski deželi, ki naj jo živi Bog! V sovražnike rodu pa naj trešči grom. Prost naj bo Slovenec in zadnje spone naj si zdrobi! Vrne naj se v narod edinost, sreča, sprava in vsi

Slovani naj si v roke sežejo—za oblast in z njo čast! In potem napije posebej: dekletom, žlahtnim rožicam! In fantom: vi, naš up. Branci domačije! In žve naj vsi narodi sveta—brez prepira, ko bo nekaj—sosed, ne vrag In nazadnje naj žive še vsi—dobri ljudje kot pobratimci!... To je bil pesniški pozdrav letu 1848, napoved nove "pomladi".

Zaživel je slovenstvo, Korošci (Jarnik) so sprožili idejo Združene Slovenije, ki so ji študentje na Dunaju dali politično formulacijo in ji izbrali zastavo; vse slovansko navdušenje je zajelo predvsem obrobne pokrajine Koroško in štajersko enakopravnost slovensčine je prišla v urade in šole, od najnižjih do najvišjih: v Ljubljani je začelo delovati slovensko vseučilišče: predavanja iz zdravilstva, prava in slovenistike... "Slovenija" na Dunaju in Gradcu je klicala k društveni organizaciji in k narodni zavesti. In začeli so rasti slovanski časopisi kot go-be: poleg "Novic"—prvi politični

cenzuro, vse hujšo. kakor je bila Metternichova, v kateri je lahko dozorel naš najvišji pesnik Prešeren. Zdaj kaj takega ni mogoče. Zdaj so pesniki, ki ne gredo v račun novega idejnega toku, naravnost davljeni, obsojeni v molk, v kolikor niso sojeni in obsojeni celo v smrt (Velikonja). Kje je tista raznolikost umetniških naziranj, ki karakterizira kulturno demokracijo? Nihče drug kot sam Prešihov Vorenc je napisal stavek: "V naši tradiciji je nekaj težnj po nekaki osamosvojitvi kulturnega dela, vendar to ni v smislu ljudsko prosvetnega dela", in to kot predsednik I. kongresa Ljudske prosvetne organizacije na shodu, kjer je bil tudi zastopnik Akademije in kjer je tajnik U. Krajgher prabil, da gre najtežja borba v ljudski prosveti za pravo vsebino", ki da mora biti "v duhu političnega programa OF". Kje je svoboda ustvarjanja? Sl. por. je 9.I.1946 napisal: "Za ljudi, kateri nimajo ne namena ne volje spremeniti sedanjega načina življenja, je edi-

PROSLAVA STOLETNICE BOJA ZA ZDRUŽENO SLOVENIJO

Slovenci v Argentini bodo na državni praznik v torek, 25. maja proslavili stoletnico boja za Združeno Slovenijo. Proslava bo v dvorani pri župni cerkvi sv. Julije, Calle Juan Bautista Alberdi 1195 (Rivadavia — višina 5700). **ZAČETEK OB ŠTIRIH POPOLDNE.**

Na sporedu so: pozdravni nagovor, deklamacije, govor o boju Slovencev za Združeno Slovenijo in pevske točke.

Društvo Slovencev vas vabi da se proslave polnoštevilno udeležite, da zanjo poagitirate in nanjo pripeljete še svoje znance in prijatelje.

časnik "Slovenija", pa prvi mladinski list "Vedež", pa prvi verski list "Slovanski cerkveni list" (poznejša Zgodnja Danica), pa prvi družinski list "Pravi Slovenec", pa rodoljubni obrobni časopis "Celjske slovenske novine", pa tržaški "Slavljanski rodoljub" itd. in za njimi literarni list "Slovenska čbela" v Celju... Kako hitro bi se razrastlo in razvijalo slovensko kulturno življenje, v kakšno mnogozvočnost in kulturno raznolikost na osrovi — slovenstva v kulturi in Združene Slovenije v politiki, da je ta val demokratizacije trajal dalj časa kot samo dve leti!

Taka je bila kulturna pomlad leta 1848, katere stoletnice se sedaj spominjamo, in ki je našla v Prešernu svoj pesniški pozdrav in svojega znanilca.

Prešeren je bil znanilec te narodne pomladi, ki si, jo bodo—ali pa so si jo že—v l. 1948 gotovo prisvojili sedanji slovenski oblastniki kot svojo predhodnico, prav po besedah mladega Kidriča, ki jih je govoril pred Prešernovo hišo v l. 1946: "Prešeren je bil brez dvoma znanilec, v umetniškem pogledu pa tudi sotovorec tega, kar so naše ljudske množice stoletje pozneje v krvavi jgsl. narodno-osvobodilni borbi, v revolucionarno demokratičnem procesu, pod dejanskim vodstvom najnaprednejše družbene teorije (t. j. komunizma!)—spremenile... v resničnost".

Gledamo to kulturno resničnost v letu 1948 v Sloveniji in vidimo, da je vso bohotno rast zamorila—slana. Vse, kar se je v sto letih razbohotilo, je bilo dano na novo

no zdravilo—prisilno delo, v težjih slučajih pa—smrtna kazen". Kje je tu zdaj svoboda—pred strahom za življenje? Kdo si bo upal pisati, ko ne gre v—program komunistov? Kdo mu bo tiskal? Zato je tu cenzura, da uduši v kali vsako svobodoljubje! Kje so pevci in pisatelji, ki so peli še pred tremi leti? Kje so časopisi, ki so v sto letih tako bohotno cveli, da se zdaj osipajo v zadnjem literarnem listu, v zadnjem mladinskem listu itd. v zadnjem in edinem, kajti—samo eden svoje vrste more iti skozi ožino cenzure. Sedanji Metternich po sto letih ima postoteren policijski režim, nima Kopitarja in Pavška za cenzorja, ima OZNO... Zato tak hlad in zima in molk—pojo le strnadi na snegu... v času kulturne tiranije, ki likvidira vsakega "Zoščenko" po ukazu od zunaj.

To ni rod Prešernov iz leta 1848! Zdaj slovenski zemlji ne napivajo z Bogom! Kje je sreča, edinost, sprava? Niso sčrtane iz knjig vržene so iz življenja! Kje slovanstvo ob italijanski fratelanji in barantanju za Trst? Kje Združena Slovenija brez Trsta, Gorice in Celovca? Ta rod ni napival mladencam, "žlahtnim rožicam", temveč—divjim cvetovom, šipkom iz gozda iz samega — "bratoljublje v desetisočih pahnili v prepade gozda iz samega — "bratoljublja"... ki ga je opeval Prešeren: "vsi naj si v roke sežemo"... Je vsak rojak prost, tudi tisti na prisilnem delu in v ječah? Je nekaj—sosed, ali—sovrag? Svetovno bratstvo deli—"železna zavesa", ki jo pomaga držati med so-

sedi—prav ta — naroda Prešernov rod, ki se baha, da je njegovo revolucionarnost prenesel v resničnost!?

Da, v resničnost so prenesli razkroj Prešernove demokratičnosti in svobodoljubnosti ter dvignili znova Metternichov policijski sistem, njegovo diktaturo, kjer svoboda ljudstva predstavlja **novofeudalizem izbranih "samosilnikov"**. Da če je ta rod potomec koga iz leta 1848, je potomec Fistra ki ga je slavil Kidrič v Sodobnosti kot pravega revolucionarja, in tistih, ki jih Slomšek imenuje "sleparje", ki so "brez vere in zato niso prijatelj slovenskemu narodu", zato—odpadajo od njega v internacionalizem in izdajstvo kot je odpal Fister, predhodnik Mikuz, in Dežman, ali v narodno indiferentnost kot Miklošič, Slomšek, pa je ostal veliki in goreč rodoljub, pa bi bil danes prav gotovo nazvan "izdajalec naroda "od tistih, ki jim za narod resnično nič mi mar. Za ta rod "samo-revolucionarjev" po sto letih velja vprav to, kar je Ivan Cankar zapisal o večini onih revolucionarjev iz leta 1848 zaradi revolucije kot take: študentje so pognali delavstvo na barikade, da so samo mogli zlesti na hofratovske stolčke... Ali ni to natančna označba za nosilce te "najnaprednejše družabne teorije", ki jim ljudstvo pomeni samo lestev do osebne diktature v politiki in kulturi?

Ce je z letom 1848 šel razvoj slovenskega "ljudstva" v "narod", gre zdaj iz razvitega naroda v "ljudstvo", v maso, v diktirano kulturo in življenje, iz nacionalnosti v internacionalizem komunizma, ki je na narodu prav tako tuj, kot mu je bil v l. 1848 anarhistična prvina Bakuninove sorte, ki je toliko škodovala slovanstvu, kakor mu škoduje sedaj... ko svetu predstavljajo komunizem kot vse-slovanstvo, češ, v smislu Prešernovega klica po združenju "sinov sloveče matere". Toda če imajo oblast, še nimajo ti ljudje Prešernove "časti!" Kje je Prešernovo "slovenstvo in človečanstvo, svoboda in ljubezen", kje so ti—"dobri ljudje", ki jim je napiljal Prešeren v letu 1848?

Zdaj imajo krvave roke in davijo vse svobosčine, ki jih je nakazala tista lepa pomlad 1848.

Po sto letih se je—kot je svaril pred sto leti Slomšek in v sedanjem času Rožman vtihotapil med slovenski narod sladkajoči slepar, ki je med pšenico svobode zasejal ljulko, da je po veselja pijani pomladi 1945 zrastle v leto 1948 mogočno drevo—najhujšega absolutizma.

PRIHOD NOVIH SLOVENCEV

V Argentino je v zadnjem času zopet prišlo več Slovencev. Dne 28. aprila je ladja "BRASIL" med ostalimi potniki pripeljala tudi 17 Slovencev, dne 29. aprila pa se je z ladje "EMPIRE HAL-VERD" izkrcalo 168 slovenskih emigrantov. V tej skupini so bile v glavnem družine iz begunskih taborišč Senigallia, Barletta in Trani v Italiji.

V tem mesecu je napovedanih še več begunskih transportov iz Italije in Nemčije.

Iz Italije so še odplule ladje "North King", "Campana", "Olimpia", "Santa Cruz".

Slovenci v Lujanu

V nedeljo, 9. maja t. l. se je zbralo na postaji Plaza Once 500 Slovencev, ki so se s posebnim vlakom podali na najznamenitejšo argentinsko božjo pot, k Materi božji v Lujan. Po poldrugurni prijetni vožnji se je vlak ustavil na postaji, ki je določena za romarske vlake. Slovenci, med katerimi je bila večina emigrantov, ki so v zadnjem času prišli v Argentino (veliko je pa bilo tudi Slovencev, ki so že več let v Argentini) so se na ulici uvrstili v dolgo procesijo, ki se je za banderama brezjanske in svetogorske Matere Božje vila po lujanskih ulicah proti veličastni baziliki, ki so jo argentinski verniki postavili svoji nebeški kraljici. Slovenske romarje je ob prihodu pred baziliko pozdravilo zvonjenje zvonov.

V baziliki so se slovenski romarji zbrali okoli glavnega oltarja, v katerem ima svoj prestol lujanska Mati božja. Pred glavni oltar so Slovenci postavili obe banderi brezjanske in svetogorske Matere božje in svilen slovensko zastavo, katero so prinesli kot svoji zaščitnici v novi domovini. Slovensko zastavo je najprej blagoslovil g. Janez Hladnik, ki je organiziral in vodil to romanje. V argentinski narodni baziliki bo pa odslej z naprej visela kupno z narodnimi zastavami skoro vseh večjih svetovnih narodov in bo vsem pričala o globoki vdanosti in zvestobi slovenskega naroda nebeški Materi.

G. Hladnik je imel zatem tudi pridigo. Najprej je vse navzoče vernike nagovoril v kastiljansčini, nato pa v slovenščini. Opozarjal jih je na pomen tega romanja, ki naj bo predvsem ponovno potrdilo zve-

stobe Slovencev Mariji, predvsem pa zahvala vseh novih Slovencev, ki so prišli v Argentino za srečno rešitev in za varstvo v novi domovini. Čeprav smo daleč od doma, tudi tu imamo skupen dom in lujanska Mati božja bo tudi tu odela nad našo usodo. Sveto mašo pri oltarju lujanske Matere božje je opravil za slovenske romarje g. Orehar. Med sveto mašo je delno pel moški cerkveni zbor, delno pa je bilo ljudsko petje.

Po sveti maši so slovenski romarji porabili čas za kosilo v romarski hiši, preostali čas pa za ogled zanimivih zgodovinskih muzejev. Ob štirih popoldne so se slov. romarji zbrali zopet pred baziliko, kjer so se skupno slikali, nato pa so bile ob pol petih slovesne pete litanije. Pred njimi je pa še imel pridigo č. g. Košmerlj. V svojem govoru je predvsem poudarjal dve misli: Zvestobo Mariji in slogo med nami. Lujansko Mater božjo je prosil, naj vzame v svoje mogočno varstvo tudi vse sinove in hčere slovenskega naroda, ki žive v Argentini, pa tudi drugod po svetu, ki njeno pomoč prosijo in ki danes na slovenske božje poti poromati ne morejo.

Pri petih litanijah je odpevala vsa slovenska močna romarska družina ter je pred Lujansko Materjo božjo zapela najlepše slovenske Marijine pesmi. V baziliki je bilo tedaj tudi zelo veliko argentinskih romarjev, ki so vsi občudovali lepoto naših cerkvenih pesmi.

Po litanijah so se slovenski romarji zopet uvrstili v procesijo in odšli na postajo, odkoder so se zvečer vrnili v argentinsko prestolnico.

PROSLAVA JUBILEJA NADŠKOFA STEPINCA

Hrvatski metropolit in zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac je dne 8. maja slavil petdesetletnico svojega življenja. Ves katoliški svet je ta dan proslavil kot praznik enega najodličnejših cerkvenih knezov, ki je s svojim ravnanjem in zgledom postal eden najsvetlejših likov katoliške cerkve.

Po vsem svetu so bile dne 8. maja in zlasti v nedeljo dne 9. maja slavnostne prireditve in slovesne službe božje za nadškofa drja Stepinca, ki že tretje leto trpi v Titovi kaznilnici v Lepoglavi. V letu 1946 je komunistični režim postavil na zatožno klop hrvatskega metropolita zato, ker je hotel s tem zadeti vodilno osebnost katolicizma v Jugoslaviji; s celo vrsto lažnih obtožb je hotel komunistem umazati lik vzglednega nadškofa in velikega prijatelja ljudstva. Toda ni mu uspelo; zamogel je s svojim terorjem in krivično justico spraviti v ječo drja Stepinca, toda ves svet je na to krivično dejanje reagiral tako, kakor že v stoletjih ni zavpil nad nobeno krivico, ki je bila prizadejana kakemu cerkvenemu knezu. Seveda je v vsem civiliziranem svetu nemogoče, da bi bilo kje sodišče, ki bi komu prizadejalo tako krivico, kakor je Titovo naprtilo nadškofu Stepincu in priti je moral komunistem, da je naše deželo pomaknil v stanje, ki je tako sramotno.

OBVESTILO

Č. g. Janez Hladnik prosi, da naj obisk pri njem med 12. in 16. uro izostane, ker so tedaj vrata zaprta.

O B N E K E M P O Z I V U

Od staronaseljenca, ki živi že mnogo let v Argentini, smo dobili pismo sledeče vsebine:

Dober znanec me je nedavno ustavil na ulici in me opozoril na poziv nekega "Odbora za Jugoslovansko Primorje v Argentini" da se mu morajo do 30. junija 1948 prijaviti "vsi Slovenci in Primorja in Hrvati iz Istre, ki so po zadnji mirovni pogodbi pripadli v meje FNR Jugoslavije" radi pridobitve jugoslovanskega državljanstva. V pozivu omenjenega odbora je tudi zapisano, da vsi oni, ki se do navedenega roka ne bi prijavili, nikjer ne bodo imeli zaščite.

Kot primorski Slovenec, ki sem že pred leti prišel v to svobodno in svobodoljubno deželo, sem po pozivu omenjenega društva sam prizadet, ker sem doma iz kraja, ki je po zadnji mirovni pogodbi pripadel Jugoslaviji.

Ko sem prišel v to deželo me nihče od ljudi, ki se danes skrivajo za omenjenim društvom, ni vprašal, če imam kako zaščito ali ne. Tudi pozneje ne. In mi je tudi nikdar nudi ni. Sam s svojim delom sem si služil kruh in si posta-

vil dom ter prihranil tudi kak pesos na stara leta.

Ko me je pa sedaj znanec opozoril na gornji poziv, sem vprašal tako njega, kakor ostale sorojake, ki imajo z omenjenim odborom dobre zveze, za pojasnilo, kakšno zaščito naj bi nam nudila Titova Jugoslavija. Ali je mar to taka zaščita, kakršne so bili deležni oni naši rojaki, ki so se navdušeni odpravili domov in s seboj odnesli ves svoj prihranek. Ko so pa prišli po tolikih letih zopet v domovino, so jim doma sedanji komunistični nasilniki ves ta denar pobrali. Na to vprašanje seveda do danes nisem dobil odgovora in ga zato danes javno postavljam vsem onim, ki se navdušujejo za Titov režim. V tujini sem ostal vedno zvest svoji domovini. Ljubim jo tudi danes. Toda odkrito izjavljam, da take zaščite sedanjega komunističnega režima doma, ki ljudi oropa tako svobode, kakor tudi vsega premoženja, ne maram. Zato javno vprašujem Odbor za Jugoslovansko Primorje v Argentini, naj mi pove, kakšno zaščito mi nudi, da se bom vedel ravnati!

Iz Koroške

Slovenski koncertni nastop na Koroškem. Po poročilu koroških listov je pevski zbor slovenskih beguncev v Spittallu priredil pred kratkim koncert slovenskih umetnih in narodnih pesmi. Koncert je bil v gasilski dvorani. Domačini so jo napolnili do zadnjega kotička. Nastopili so mešani, moški in ženski zbor s solisti. Kritik v koroškem nemškem listu se o koncertu zelo pohvalno izraža ter zlasti omenja dovršenost podajanja in spretno vodstvo dirigenta, za pesmi pa pravi, da so bile polne hrepenenja po domu in domovini.

Slovenska poroka na Koroškem. V spittalskem taborišču sta se poročila g. Tanko Ivan iz Hrvače pri Ribnici in gđc. Betka Bastičeva, iz ugledne Bastičeve družine v Horjulu. ki je pod komunisti med vojno tako silno trpela. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo!

Iz Kanade se je v spittalsko taborišče javilo že več slovenskih deklet. Pišejo, da jim je dobro.

Begunci se izseljujejo. Dne 13. aprila t. l. se je poslovilo od ostalih slovenskih beguncev 120 mladih moči, ki so odšli v Kanado. Med temi je tudi okoli 20 Ribničanov. Slovo je bilo težko in marsikatera solza se je utrnila ob odhodu naših ljudi. V fantovskih vrstah je sedaj nastala kar precejšnja vrzel.

Prihod avstralske komisije. V spittalskem taborišču je bil napovedan prihod posebne avstralske komisije. Avstralija se zanima predvsem za moške od 18 do

45 let, ki bi jih porabila za zapošlitev v svoji industriji. Avstralska komisija se zanima tudi za družine z enim otrokom.

Romanje slovenskih beguncev na Koroškem k sv. Emi. Na velikonočni ponedeljek je nad 600 slovenskih beguncev iz spittalskega taborišča odšlo na božjo pot k sv. Emi na Krko in nazaj gredeč h Gospe Sveti. Odšli so s posebnim vlakom zjutraj in se vrnili zvečer. Ob desetih je bila sveta maša z govorom, nato pa še ena na grobu sv. Eme, ki je pod cerkvijo. Popoldne so si romarji ogledovali romarsko cerkev. Ob dveh so se odpeljali h Gospe Sveti, kjer so bile slovesne večernice. Slovenski romarji so si nato ogledali še zgodovinski knežji prestol, zvečer so se pa vrnili v batorišče.

Priprave za emigracijo v Argentino. Med slovenskimi begunci v spittalskem taborišču je zavladalo veliko veselje ob sporočilu, da je argentinska vlada izdala dovoljenje za naselitev vseh slovenskih beguncev v Avstriji. Sedaj so v teku priprave, da bi argentinske konzularne oblasti pričele čimprej izdajati vizumu vsem onim, ki so se prijavili za naselitev v Argentini.

Predstavnštvo slovenskih beguncev je zaradi tega v stalnih stikih z Društvom Slovencev v Buenos Airesu.

Svobodnja Slovenija prihaja redno v spittalsko taborišče. Ljudje jo z zanimanjem berejo in list roma iz barake v barako, in težko čakajo kdaj bodo prišle nove številke.

Petelinovega Janezka je Bog dne 26. aprila poklical med svoje krilate, njegovo nežno trpelce pa so položili k počitku dne 27. aprila. Težko prizadeti družini naše iskreno sožalje!

OPOZORILO. Vse Slovence opozarjamo, da denar za zavitke, ki jih pošiljate svojcem v domovino po tvrdki Artur Bruller, lahko izročate tudi v društveni pisarni na Victor Martinez 50. Na to ugodnost posebno opozarjamo slovenske emigrante, zaposlene pri raznih državnih javnih delih, ki med tednom nimajo časa in prihajajo v mesto samo ob sobotah in nedeljah.

UMRLI STA LANSKO LETO NAŠI MAMI MAGDALENA

v Ormožu
in

MARIJA

na Gomilskem

Sv maša za pokoj njunih duš bo v nedeljo 23. maja ob 10. uri
dopoldne v kapeli na Rivadavia 5652

Jurčec - Božič - Mravlag

Buenos Aires - Rim, maja 1948.

Novice iz Slovenije

Smrt v domovini. Na Jujevici pri Ribnici je umrla stara Bohova mati, Ivana Boh. V Ribnici pa Davorin Onič, bivši župan.

Pod orožje so v Sloveniji poklicali tudi starejše letnike in tudi take izmed najstarejših, ki še nikdar niso nosili orožja.

Vsak dobi zaslužen plačilo. Zname ribniške mogotce Filipa Poljanca, Ivana Podboja, po domače Ceneta, Zalarja in še nekatere druge so komunisti nedavno zaprli, še prej pa so jim vse pobrali. To je sedaj plačilo za vse težke podpore, ki so jih omenjeni dajali komunistom med državljansko vojno v Sloveniji.

Umetniška razstava kiparja Fr. Goršeta. Dne 17. aprila so v Trstu odprli v galeriji S. Giusto razstavo del znanega slovenskega kiparja Frančeta Goršeta. Zbirka je obsegla 32 umetniških stvaritev. Kipar Gorše se je s to razstavo prvič po šestih letih v celoti predstavil tržaški javnosti.

V bližini Bazovice so 11. aprila t. l. ob cesti na Reko izkopali pet človeških lobanj, od katerih sta imeli dve preklunjan tilnik. Našli so tudi nekatere predmete, med drugim spoznavni znak z imenom Krevatin.

V Fari pri Gradiški, je 2. aprila umrl Ferdinand Winkler, lastnik znanega hotela nad Lokvami nad Čepovanom. Kot zavednega Slovenca so komunisti preganili tudi njega. Zapušča vdovo in otroke.

„Za katoliško cerkev ni prostora v balkanskih državah.“ To parolo je izdal beograjski kominform pred dobrima dvema mesecema. V smislu te parole so povečali pritisk in preganjanje kat. cerkve. Preganjanje cerkve izvajajo v treh smereh in sicer mora vsak duhovnik prositi „ljudsko oblast“ za „obratno“ dovoljenje, da lahko izvršuje svoj poklic. Tega dovoljenja ne dobe vsi duhovniki. V onem delu goriške nadškofije, ki je pripadel Jugoslaviji, sta dobila samo dva duhovnika dovoljenja, da smeta poučevati verouk. Če ostane cerkev brez duhovnika, tedaj „ljudska oblast“ navadno cerkev zapleni in jo uporabi za svoje namene n. pr. za „dom kulture“ ali za skladišče. Tretjo stopnjo predstavljajo aretacije duhovnikov, redovnikov in redovnic. V Istri so komunisti zaprli duhovnika zaradi tega, ker je pridigal, da je človeka ustvaril Bog. Komunistične oblasti namreč uče, da človek izvira iz opice.

Legar v Jugoslaviji. V Jugoslaviji je v več krajih izbruhnil legar. Potrebni zdravil ni in zato „ljudske oblasti“ enostavno blokirajo okuženo mesto in ne puste nikogar v dotični kraj in nikogar iz njega. Tako so blokirali vas Vedrijan v Istri.

Neizpolnjena komunistična želja. Pred zadnjimi italijanskimi državnoborskimi volitvami so tako v Sloveniji, kakor tudi na Hrvaškem in po Srbiji komunisti govorili, da bodo v Italiji pri volitvah zmagali komunisti in da bo potem tudi Italija dobila „demokratsko ljudsko oblast“. Ker so pa komunisti v Trstu in Sloveniji zadnja leta na vse načine poskrbeli, da so napovedano „ljudsko oblast“ spoznali pravočasno tudi Italijani, so raje glasovali v ogromni večini za protikomunistične stranke.

Tako žive v komunističnem raju. Po zanesljivih poročilih so dobili v Sloveniji na živilske nakaznice za 1 mesec dni samo 5 kg koruzne moke in 60 dk sladkorja. In nič več. Nekateri so dobili še malo masti. Precej živil je pa v prosti prodaji. Pa kaj pomaga, ko jih pa navaden človek kupiti ne more. Pa tudi cene stalno rastejo. Tako je cena sladkorju skočila od 100 dinarjev na 400 dinarjev, moka stane danes 150-200 dinarjev 1 kg fižola ki so ga pred vojno iz Slovenije izvažali pa stane danes 1

kg 70 dinarjev. Blago za moške obleke je po 1500—2000 dinarjev, 1 m za ženske predpasnike 1 m 250—300 din., nogavice 300 dinarjev, ženska ruta 300 dinarjev. Dnevno pa delavec zasluži samo 100—120 dinarjev. Kvalificirani delavec dobi dnevno lahko največ do 150 din. Tako si more delavec kupiti samo ono blago, ki je na nakaznice. Takega blaga pa enostavno ni. Živilske in blagovne nakaznice pa zopet lahko dobi samo tisti, ki je vključen v kako državno ali javno skupno delo. Tako v komunističnem „raju“ vse propada. Propada narodno in privatno gospodarstvo, hiražo in propadajo pa tudi ljudje. Dobro je samo komunističnim priganjačem.

Po Sloveniji so začeli z veliko propagando med mladino, naj bi vstopila v službo v tovarne. Mladino na delo po tovarnah naravnost silijo, doma na kmetih puste samo tiste, ki imajo toliko zemlje, da se lahko sami prežive. Taki seveda ne dobe ne živilskih, ne oblačilnih nakaznic.

V Ljubljani so zaprli bivšega tajnika Gostilničarske zadruga dr. Staneta Pavlica.

Zapiranje privatnih obratov. Sedanji komunistični režim v Sloveniji načrtno izvaja svoj komunistični načrt in stalno zatira vsako privatno gospodarsko iniciativo. Na privatna gospodarska podjetja odmerja tako visoke davke, da jih niti eno ne zmore in zato mora sama prenehati z obratovanjem.

Tovarne v Sloveniji morajo delati za Rusijo. V letu 1947 so morale tekstilne tovarne v Kranju izdelati 3 milijone m blaga za Rusijo, letos pa morajo izdelati 5 milijonov m blaga. V Moskvi je to blago v izlozbah za reklamo z napisom „Jugoslovanska nadprodukcija“. Ljudje doma pa hodijo raztrgani in tekstilnega blaga navaden človek sploh ne more dobiti.

V nemilost sta padla. Po zanesljivih sporočilih je padel v nemilost pri komunistih njihova dosedanja lutka in sredstvo za lovljenje političnih kalinov general Jaka AVšič in prosluli ban ter poznejši zvesti opreda sedanjega komunističnega režima dr. Drago Marušič! Sta pač opravila svojo dolžnost in sedaj lahko pričakujeta naslednjega poglavja v svojih karierah, ki se bo zaključilo v zaporu.

Podržavljenje privatnih podjetij v Jugoslaviji. V beograjskem parlamentu so komunisti sprejeli zakon o podržavljenju privatnih podjetij, katerih število znaša okoli 3.100. Med drugim so podržavili 10 rudnikov, 65 elektraren, 220 oprekaren, 100 žag, 200 tiskarn in litografij, 880 skladišč za blago, 30 sanatorijev in bolnišnic, 550 hotelov, 530 mlinov in 100 kinopodjetij.

Fran Albreht doigral. Vsi znaki kažejo, da je pri sedanjem komunističnem režimu v Sloveniji padel v nemilost tudi predsednik MLO Ljubljana Fran Albreht. Poročajo namreč, da je Albreht „odstopil“. Na njegovo mesto je prišel Matija Maležič, izgrajen član KPS ter je s seboj pripeljal na ljubljansko občino samo stoočstotne komuniste. Tako se komunistični režim počasi, toda dosledno otresa vseh svojih prisklednikov in sopotnikov.

Zanemarjen načrt. Republiška tekstilna podjetja v Sloveniji za mesec februar niso mogla izvršiti predpisanega načrta. Tovarna v St. Pavlu pri Preboldu je dosegla le 88%, tovarna klobukov v Škofji Loki 90%, tovarna svila v Mariboru 90%, najslabša pa je tovarna nogavic v Polzeli, ki je dosegla samo 64%. Podjetja se izgovarjajo, da ne morejo dobiti pletilnih igel.

Komunisti in panslavizem. Na vseslovenskem kongresu v Pragi je predsed-

nik kongresa general Maslarič izjavil tudi tole: „Naš novi vseslovanski pokret nima nič skupnega s staro idejo slovanstva. Mi se borimo za enakopravnost evropecev, zamorcev, Kitajcev in Američanov.“

Za prvi maj je CKKPJ izdal 153 gesel, ki naj jih delovno ljudstvo ponavlja samo pri sebi ali pa v zboru in to tako, da eden vpraša, zbor pa odgovarja. N. pr. Kdo naj živi? Odgovor: Tito naj živi. Ali: „S kom pometamo?“ „Z vohuni, špioni in saboterji pometamo“ Ali: „Kako delajmo?“ Odgovor: „Delajmo, kakor da bo sto let mir, toda pripravljajmo se, kakor da bo vojna jutri.“

Svoboda dela. Pred zakonodajnim odborom Titovega parlamenta in senata je osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državnih uslužbencih. Po tem osnutku uslužbencu ni več mogoče odpovedati službe, za katero je bila dosedaj predvidena sankcija odpustitve, so pa uvedli disciplinske kazni. Z uveljavljenjem tega zakona bo v Jugoslaviji ukinjena na ena temeljnih svobod — svoboda do dela.

Ljudje so siti „prostovoljnega“ dela. Komunistka Lidija Šentjurčeva je nedavno govorila in med drugim povedala tudi to, da je „veselje do prostovoljnega dela“ pričelo močno pešati. Kot primer je navedla, da je bilo leta 1945 na en dinar kredita s prostovoljnim delom ustvarjena vrednost petih dinarjev, leta 1947 pa samo še vrednost treh dinarjev...

Ogromni izdatki za vojsko. Zastopnik Titovega obrambnega ministra general Gošnjak je na seji obeh zbornic govoril o proračunu vojnega ministrstva ter je izjavil, da znaša proračun za Titovo vojsko 16 in pol milijard dinarjev, kar predstavlja 13,2% celotnega državnega proračuna. Te strahotne visoke proračunske postavke je utemljeval z besedami: Sovražnik nam pošilja preko meje na severu in severozahodu saboterje in teroriste. Zato rabi Jugoslavija močno in moderno armado, da bo lahko kos mednarodnemu položaju“. General Gošnjak je tudi dejal, da je „angloameriško vmešavanje v Grčiji povzročilo, da mora ostati Jugoslavija v stalni pripravljenosti. Po njegovi izjavi tudi angloameriška politika v Italiji naperjena v glavnem proti Jugoslaviji. Kakor znano je pred vojno celotni jugoslovanski državni proračun znašal 12 do 13 milijard dinarjev.

„Slov. Poročevalec“ se pritožuje, da je v Lendavi še precej staršev, ki ne puste svojih otrok na mladinske proslave.

KAJ JE NOVEGA V ARGENTINI

Argentinski zunanji minister dr. A. Bramuglia se je vrnil s konference v Bogoti in se je na poti od tam ustavil tudi v Rio de Janeiru na uradnem obisku brazilskemu zunanjemu ministru. Po svoji vrnitvi v prestolnico je sprejel časnikarje in jim podal podrobno poročilo o uspešnih zaključkih vseameriške konference.

Liga evropskih narodov, zatiranih od komunizma, je bila že lansko leto ustanovljena v Buenos Airesu. V Ligi je zastopanih 15 narodnosti, med njimi se udeležujejo zasedanj tudi zastopniki Slovencev. Vodstvo Lige je v začetku maja objavilo poslanico, ki so jo objavili razni argentinski listi.

Žitne silose namerava argentinska vlada zgraditi v notranjosti dežele. Predsednik Gospodarskega sveta Miranda je odredil poljedelskemu ministru, da naj pripravi vse potrebno za

Komunistična propaganda. V proračunski debati v Beogradu je govoril tudi Boris Kidrič ter je zatrjeval, da je FLRJ dosegla v prehrani življenski standard 102,28% v primeri s 100% leta 1939. Vsi pa vedo, da je bilo leta 1939 v Sloveniji in ostalih pokrajinah v Jugoslaviji vsega v izobilju pod komunistično diktaturo pa v Jugoslaviji po treh letih po končani vojni stradajo in nimajo dovolj niti koruzne moke za prehrano ljudi.

Nov proces. V Beogradu so obsodili na smrt „zaradi spekulacije“ ing. Josipa Bošnjaka iz Zagreba in trgovskega potnika Ladislava Ladišića. Šef komercialnega oddelka za kruh v Beogradu Alfred Kramberger je dobil 6 let zopora, dva nadalnja obtožena pa po dve leti.

Umrli so: Dr. Milan Papež, zdrav. svetnik, dr. Hubert Souvan, državni pravo branilec v p., Anton Majzelj, posestnik v št. Jerneju, Anton Krejči, ravnatelj državne tovarne „Miloš Mandić“ v Rakovici pri Beogradu, Sidonija Bele, vdova ravnatelja kmetijske šole v Kostanjevici. Smrtno pa se je ponesrečil v Ljubljani podporočnik JA Marijan Peričič.

Beg iz komunističnega „raja“. V Trstu je nedavno odigralo nogometno tekmo moštvo zagrebskega sportnega kluba „Dynamo“. Po končani tekmi se dva igralca, člana tega kluba, nista hotela več vrniti v Jugoslavijo in sta pobegnili v Italijo.

Ljubljana brez mleka. V Ljubljani mleka ni mogoče dobiti za noben denar Tudi ne v prahu. Dobe ga le dojenčki.

Ob zaključku lista smo prejeli še naslednje novice iz domačih krajev:

Ljubljanski listi poročajo, da so „skrišne zločinske bande“ v noči na 28. april na njegovem domu ubile Mojškerca Franca, poslanca ljudske skupščine Slovenije in člana okrajnega komiteta komunistične stranke za Slovenijo.

Obsodili so v Ljubljani na 15 let ječe Sabo Francesca, ki da je na področju Trsta ugrabljal ljudi in te ugrabitve nato podtikal drugim.

Umrli so v Sloveniji: Roza Mirtič, Franc Vojska, Marija Mlakar, Ivan Jerman, bivši trgovec, Albin Zalokar, uradnik, vsi iz Ljubljane; Anton Pogačnik v Podnartu, Ivan Strikar, kavarnar v Ljubljani, Mirko Koželj komercialist v Ljubljani, Ignac Igor Sparhakel, uradnik Store, Matija Novšak, mizar v Ljubljani, Janez Zagar, čebelar, Rudnik; Vladimir Koželje, grafik v Ljubljani; Polde Erjavec, tehnik; Josip Verbič, prof. v Ljubljani; Albert Jager v Borovnici; Jakob Bitenc, posestnik v Podgori.

velike žitne silose v raznih delih Argentine.

Velika skupina ameriških gospodarstvenikov pride na obisk v Buenos Aires v drugi polovici meseca maja. Skupina pride na vabilo argentinske vlade, da prouči možnosti povečanja trgovskih vezi med USA in Argentino.

Trgovina med Anglijo in Argentino je v polnem razmahu. Predsednik Gospodarskega sveta Miranda pa je sprejel zastopnike angleških izvoznih ustanov in je bilo sklenjeno, da se izmenjave blaga še poveča in bo Anglija zlasti še povečala nakup žita, koruze in oljaric.

Bančni nameščenci, ki so vodili nedavno stavkovno gibanje, so zaradi kršitve predpisov izgubili svoja službena mesta. Sedaj so pa oblasti odredile, da se naj vsi slučajni odpuščenih uradnikov prouče in tako bodo kmalu zopet vsi na svojih starih službenih mestih.

NOV OBMEJNI INCIDENT MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

Iz Rima poročajo o novem obmejnem incidentu, ki se je zgodil zadnje dni na meji med Jugoslavijo in Italijo. Po teh poročilih je prišlo 18 italijanskih obmejnih stražnikov skupno s častniki na mesto, ki so ga Italijani smatrali za svoje področje in s katerega so Titovi stražniki odstranili obmejne znake. Na skupino italijanskih vojakov je bil po teh poročilih z jugoslovanske strani oddan rafal iz strojnice. Na mestu incidenta sta obležala mrtva 2 italijanska vojaka, dva pa sta bila ranjena. Italijani so takoj odgovorili z ognjem. Pravijo da je bil tam poveljnik jugoslovanske patrulje ubit. Titovi obmejni stražniki so dobili ojačenje in je bilo tako na jugoslovanski strani pripravljenih 70 vojakov za boj. Italijani so se po časopisnih poročilih umaknili in so ranjence prepepeljali v bolnišnico in Videm.

INCIDENT TUDI NA AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKI MEJI

Po poročilih v tukajšnjih listih je prišlo do težkega incidenta tudi na avstrijsko-jugoslovanskem obmejnem področju. Prvi britanski poročnik J. E. Burke se je s svojo gospo in drugim britanskim poročnikom Marlowe-jem odpeljal iz Celovca na avstrijsko-jugoslovansko obmejno področje. Tito je dal v zadnjem času mejo močno zastražiti in je na njej postavili tudi razne ovire. Ko je britanski poročnik Burke prišel na to ozemlje, je padel zadet od krogel, ki je priletela iz skupine Titovih obmejnih stražnikov, ki so potem aretirali tudi Burkejevo ženo in drugega britanskega poročnika Marlowe-ja.

SLOVENSKI BEGUNCI V ANGLIJI

Iz raznih taborišč v Evropi se je v zadnjih mesecih naselilo v Angliji nad 300 Slovencev. Večinoma so zaposleni v rudnikih. Napovedani je prihod še drugih skupin slovenskih beguncev v Anglijo. — Kmalu pride tja tudi g. Kunstelj, ki bo skrbel za dušno pastirstvo med skupinami, ki bodo raztresene po vsej Angliji.

TITOVA LETALA NAD ROMAGNO

Iz Italije nam poročajo, da krožijo ponoči že več dni zaporedoma Titova letala nad Romagno, kjer s padali spuščajo italijanskim komunistom, ki se pripravljajo na guerilo, orožje in tudi posamezne strokovnjake iz komunističnih partizanskih oddelkov v Jugoslaviji.

ARGENTINSKA ŠVICA

je eden najboljši zdravih predelov Argentine.

Kdor bi se interesiral za naselitev v tem predelu, naj se nemudoma prijavi. Ako bi se kdo rad naselil, pa mu zato manjka potrebna gotovina, sem mu pripravljen isto posoditi brez obresti. Zagotovim vsakomur dober zaslužek.

Vabim vse poštene Slovence, da se čimprej prijavijo.

Jager Milan

Bartolomé Mitre No. 749 dep. B.
RAMOS MEJIA, F. C. O.
(višina Rivadavia 13.100)

Poravnajte naročnino čimprej!

Imprenta "Dorrego" — Dorrego 1102.

Zdravica za leto 1948

Kakor je slovenski pesnik Prešeren zapel Slovincem na predvečer l. 1848, tako naj ob jubileju zadone nam te besede:

Prijatelji, obrodile
so trte vince nam trpkó,
ki kamení nam žile,
srce temní nam in oko,
ki kipí
med dlanmi
kot src ubitih živa kri.

Smo zbrali se v tujini —
kot žalost poje spev zdravíc,
še, bratje, smo v sedmini;
še pada v čaše solza z lic
kot pelin
bolečin —
komú izpijmo jo v spomin?

K mož in mladenčev časti,
ki brat poklal jih je v dnu host,
v zemljó jih vrgel k rasti —
njim prvi trk: srce ob kost!
Mrtvi glas
živi v nas
v sinovih naših slednji čas!

Grob naša je podstava,
trdná kot naših tisoč let;
z nje zremo kot s Triglava:
temá čez ves slovenski svet.
Bog, zjasní
temne dni,
nagrobno luč kot zor zažgi.

Še polne vrče v roko,
nič mar, če sama je grenkost:
Do dna! — A spev — visoko!
Svobodo Narodu! Prostost!
Spone stran!
Stran tiran!
Pokoncu tilnik! Vstaja dan!

Možem svobode nove
zdravico to v bodrilni klic!
žcnám vse blagoslove!
Dekletom čistost src in lic!
Sok teh kup
sladkógorjup,
mladenči, vam zdaj, vi naš up!

Slovenji čast braniti
prišel na vas je častni red,
Slovenjo dograditi
kot sanjal jo sto let je ded:
brate vse,
kar nas je,
v mejé Slovenje Združene!

Zdaj plen je sil peklenskih:
umora, groze, ječ, strahú —
Hej! Iz zemljá slovenskih
naj zraste svetu Dom Miru:
previhrán,
v svit obdan
Ljubezni, ki cveté iz ran!

Kozarce še za bratstvo
svetá, ki zdaj deli ga Srd:
Grom udari v azijsatstvo,
ki čez naš svet divjá kot Smrt.
Nedeljén,
prenovljén,
spet Svet naj varuh bo življenj!

A zdaj še, bratje, zase,
ki žeja nas na dom spomin:
naj prašna pot konča se,
naj dá grenkost slast naših vin,
vzdih ubog —
vrisk čez log
slovenske zemlje! — Ex! — Daj Bog!

Buenos Aires. JEREMIJA KALIN.

DVAKRAT DA, KDOR HITRO DA ZAVITKI ZA SLOVENIJO

Dostava čez Svico s sodelovanjem tamkajšnjih organizacij za pomoč

Arturo Bruller 25 de Mayo 305, Of. 655 — T. A. 32-0737

Uradne ure: 8 do 12 in od 14 do 18; ob sobotah od 10 do 13.

ZAVITEK KAVE
4½ kg najboljše surove "Santos"
kave

cena m\$N. 27.—

ZAVITEK SVINJSKE MASTI
doza zajamčeno čiste svinjske ma-
sti, netto 2100 gr.

cena m\$N. 19.80

ZAVITEK RIŽA
4½ kg riža

cena m\$N. 15.50

ZAVITEK SARDIN
14 doz 1. a portugalskih sardin

cena m\$N. 23.50

ZAVITEK MILA
4 kg mila

cena m\$N. 20.—

DANSKI ZAVITEK
1 kg surovega masla
1 kg mesa
1 kg prekajene trebušne slanin

¼ kg sira

cena m\$N. 40.—

ZAVITEK MOKE IN RIŽA
pol moke, pol riža,
5 kg bruto

cena m\$N. 15.50

ZAVITEK TESTENIN
rezanci, oz. spageti,
4½ kg netto

cena m\$N. 15.50

ZAVITEK OVSENIH KOSMIČEV
4½ kg ovsenih kosmičev

cena m\$N. 13.30

POŠILJKE IZ U. S. A.:
(Poštnina vključena)
ZAVITEK NYLON
6 parov Nylon nogavic, velikost
6½ do 10

cena m\$N. 37.—

ZAVITEK "LILLI"
900 gr. volne modre ali črne

cena m\$N. 28.—

Pošiljamo tudi bogato izbiro raznih
zavojev volne, obleke, čeljev in
hrane.

KOLONIJALNI ZAVITEK

1 kg kave (doza)

2 lbs cacao

227 gr. Ceylon čaja

5 lbs kristalnega sladkorja

cena m\$N. 25.30

MLEČNI ZAVITEK

2 dozi polnomastnega mleka

v prahu

2 dozi sladkanega kondenz. mleka

4 doze nesladkanega kondenz.

mleka

1 doza smetane

cena m\$N. 23.20

ZAVITEK ČOKOLADE

najboljša nizozemska čokolada

"Kwatta" v škatljah po 300 ploščic

2 kg netto

cena m\$N. 22.—

ZAVITEK MAŠČOB

1 kg (doza) surovega masla

netto 900 gr.

2 kg 1. a margarine

cena m\$N. 25.50

ZAVITEK TOALETNEGA MILA

8 komadov a 105 gr.

cena m\$N. 14.30

ZAVITEK SLADKORJA

5 kg sladkorja

cena m\$N. 12.—

CAMBRIDGE ZAVITEK

1 kg prekajene hrbtne slanin

z mesom,

1 kg prekajene suhe slanin,

1 kg (doza) svinjskega mesa v

omaki,

1 kg (doza) surovega masla,

cena m\$N. 43.—

ZAVITEK MOKE

5 kg pšenične moke

cena m\$N. 13.—

ŠE NEKAJ NOVIC
Komunisti sovražijo vsakogar, kdor ni z njimi. Pri zadnjih italijanskih državnozborskih volitvah se je poslužil svoje državljanske pravice tudi častiljivi in zaslužni slovenski javni in kulturni delavec med beneškimi Slovenci Msgr. Ivan Trinko. Kljub svoji visoki starosti je oprt na dve palici prišel na volišče v Jeronišče pri Sovodnjah. Ko je vstopil v volilni lokal, se je vsa volivna komisija spoštljivo dvignila na noge in stala tako dolgo, dokler ni opravil svoje volivne dolžnosti najodličnejši beneški Slovenec. Samo zastopnica komunistov, ki je doma v Sovodnjah, je odklonila častitljivemu duhovniku to znamenje pozornosti in spoštovanja. Predsednik komisije jo je pred vsemi osramotil z besedami: Za božjo voljo, kakšna je vendar vaša olika in civilizacija!

Strašen pritisk na kmete v Sloveniji. Komunistične oblasti v Sloveniji so se v zadnjem času vrgle z vsem sovraštvom na kmeta in ga hočejo popolnoma uničiti z izterjevanjem zaostalih davkov, ki so tako visoko odmejeni, da jih nobena kmetija ne zmore. Tako mora n. pr. majhna kmetija plačati davka 82.000 dinarjev! Kje naj ubogi ljudje vzameje denar, ko pa niti za najnujnejše življenjske potrebsčine nimajo!

Zagrebski kanonik Karla Grujić je umrl v koncentracijskem taborišču v Stari Gradiski.

Vse naročnike in prijatelje lista prosimo, naj nam sporoče naslove svojih znancev, da jim bono posla-
li list na ogled. Prav tako nam sporočajte vsako nerodnost pri dostavi lista. Predvsem nam pa javljajte vsako spremembo naslova. Kdor je v zaostanku s plačilom naročnine, naj jo čimprej poravnava ker se list vzdržuje samo z njo.

ZAVITEK KAVE

3 kg surove kave

1 kg sladkorja

½ kg cacao

cena m\$N. 24.30

OXFORD ZAVITEK

1 kg (doza) gnjati,

1 kg prekajene hrbtne slanin

z mesom,

1 kg (doza) svinjskega mesa v

omaki

1 kg (doza) surovega masla

cena m\$N. 45.—

LJUDSKI ZAVITEK

4 zav. grahove moke,

2 zav. moke za juho,

3 zav. testenih za vkuho,

3 zav. kostanjevih kosmičev,

skupno 12 zav. v celoti 5 kg.

cena m\$N. 19.80

POŠILJKE IZ DANSKE

(Poštnina vključena)

ZAVITEK "IRENA"

1 kg. suhe slanin

1 kg. sladkorja

½ kg. kave

400 gr. kondenz. mleka

450 gr. jeterne pastete

450 gr. govedine v omaki

cena m\$N. 24.—

STANDARD S. A. 1

1660 gr. svinjske masti

500 gr. suhe slanin

908 gr. kave

340 gr. mleka v prahu

500 gr. sladkorja

cena m\$N. 29.—

STANDARD S. A. 2

850 gr. šunke

850 gr. svinj. mesa

500 gr. sira

400 gr. kond. mleka

450 gr. meda

cena m\$N. 26.80

VSE CENE 20 o/o POVIŠANE

Za ostale zavitke zahtevajte naše popolne sezname. Navedenim cenam je treba dodati za poštnino v Sloveniji po m\$N. 3.85 za zavitek. Pri pisemnih naročilih prosimo, da napišete jasno ime prejemnika in odpošiljatelja in priložite obenem poštni ček. VSI ZAVITKI SO ZAVAROVANI — URADUJEMO TUDI V SLOVENŠČINI